

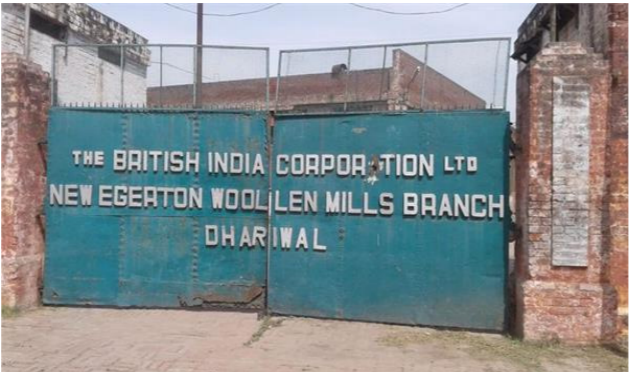

152 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰੀਵਾਲ ਵੁਲਨ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸਿਫਾਰਸ਼

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 15 ਜੂਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਧਾਰੀਵਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹਰੀ 152 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰੀਵਾਲ ਵੁਲਨ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਰਾਹ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਕਾਰਿਆ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਕਾਰਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਮਿੱਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਮਾਈ ਫੋਅਰ ਲੋਡੀ", "ਲਾਲ ਇਮਲੀ", "ਅੰਬੇਸਡਰ", "ਅੰਗੋਰ", "ਧਾਰੀਵਾਲ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ" ਵਰਗੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬ੍ਰਾਂਡ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਉਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਰਡਰ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਧਾਰੀਵਾਲ ਵੁਲਨ ਮਿੱਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਅਰਧ ਸੁਨਿਕ ਬਲਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਕੋਬਲ, ਸ਼ਾਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਨੀ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਉੱਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 5,000 ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਕੇ ਲਗਭਗ 50 ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਨੀਅਨ ਆਗੂਆਂ

ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਲ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਧਾਰੀਵਾਲ ਵੁਲਨ ਮਿੱਲਾਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਜਿਹੀ ਫੈਕਟਰੀ ਸੀ ਜੋ ਪਾਣੀ ਤੋਂ

ਧਾਰੀਵਾਲ ਵੁਲਨ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਚਿੱਤਰ।

ਸਰੋਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛਾਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਧਾਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿੱਲ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿੱਲ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਣੱਟ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪਛਾਣ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ ਠੱਗੇ ਡੇਢ ਲੱਖ, ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 15 ਜੂਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 1 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਠੱਗੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਖ਼ਲਾਫ਼ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਸਿਟੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵਬਸ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਹੀਰਾ ਨਗਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅੱਧ/ਵੱਸ ਮਲਹੋਤਰਾ ਵਾਸੀ ਫੇਜ਼-2 ਮੰਗਲੀ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਵਬਸ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅੱਧ/ਵੱਸ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 1 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪਾਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਨਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਵਬਸ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਧ/ਵੱਸ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ ਠੱਗੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਸਿਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਚੌਥੀ ਖ਼ਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟ 'ਚ ਫਾਇਰਿੰਗ ! ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਹੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਕਾਰਨ ਦਹਿਸ਼ਤ 'ਚ ਸ਼ਹਿਰ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਬਟਾਲਾ 15 ਜੂਨ। ਬਟਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭੀੜ ਵਾਲੀ ਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਆਈਲੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਰੈਸਟੂਰੈਂਟ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੇਰਾਮ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ 5 ਤੋਂ 6 ਵਾਇਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਲ-ਦੜਤਾਲ ਮਚ ਗਈ। ਪੁਲਸ ਵਾਰਦਾਤ ਦੌਰਾਨ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਰਹੀ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੈਸਟੂਰੈਂਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੱਜੀਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਟੁੱਟ ਗਏ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਚਸਮਦਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਭਰੇ ਸਨ ਕਿ ਲੋਕ ਇਥਰ ਓਥਰ ਝੱਜਣ ਲੱਗੇ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇਹ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਫਾਇਰਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋ ਵਾਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਥੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ

ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਪੁਲਸ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਇੱਕ ਰੈਸਟੂਰੈਂਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਬਟਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਵਾਰਦਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸੈਨਾ ਸਿਟੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਦਾ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ! ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਾਰਿਆ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ

ਬਾਗਪਤ 15 ਜੂਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਗਪਤ ਦੇ ਕਸਬੇ ਬੜੋੜ 'ਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਟ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅੱਠਵਾਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੋਹਨਲਾਲ (60) ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਕਲੋਤੋ ਪੁੱਤਰ ਵਿਕਾਸ (28) ਦਾ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਰਾਹਗੀਤ ਬੋਤੋਂ ਵਾਸੀ ਰਹਿਤ ਵੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀਸ਼ੀਟ ਵਰਣ ਲੁਹਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਕਪਿਲ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੱਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੇ ਵਰਣ ਲੁਹਾਰੀ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੋਹਨ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਲਿਜਾਦੇ ਸਮੇਂ ਵਰਣ ਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੜੋੜ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੋਹਨਲਾਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਟੈਟ ਅਤੇ ਮਿਨੀਆ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਟੈਟ ਵਪਾਰੀ ਸੋਹਨਲਾਲ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨ 'ਚ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 6 ਵਜੇ 2 ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ 5 ਤੋਂ 6 ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਵਜੇ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ 'ਚ ਵੜ ਕੇ ਸੋਹਨਲਾਲ ਨੂੰ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਵਿਕਾਸ ਬਚਾਅ ਲਈ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਆਏ ਅਤੇ ਦੌੜਦੇ ਹੋਏ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਹਿਫਾਜ਼ ਵਰਗੇ ਖੰਭੇ ਲਏ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਰਣ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਹਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਵਪਾਰੀ ਸੋਹਨਲਾਲ ਦੇ ਭਰਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਨੇ ਵਰਣ ਲੁਹਾਰੀ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਤਰੁਣ, ਪਿਤਾ ਬਾਬੂਰਾਮ, ਸਾਥੀ ਮੋਟੀ ਅਤੇ ਗੋਲੂ ਨੂੰ ਨਾਅਜ਼ਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਜਿਸਟਰਡ

ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਤਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਗਈ ਲੜਾਈ

ਜਲੰਧਰ 15 ਜੂਨ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲਾਂਬੜਾ ਸਥਿਤ ਵਡਾਲਾ ਗਾਇਲ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗੁੱਡਾਗਰਦੀ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਲੋਨੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕੁੱਤੇ ਰੱਖੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਕ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ ਤੋਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਗੁੱਡੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਾਲੋਨੀ ਦੀਆਂ ਅੰਗੜਾਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲੂਕੀ ਕਰਵਾਈ। ਕੋਲੋਤੋਂ ਕੋਲੋਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਸਹਿਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਾਂਬੜਾ ਥਾਣੇ ਦੇ ਐੱਸ. ਐੱਚ. ਓ. ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੌਪ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਟਰੇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵਜਹਾ ਚੋਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤੀ: 630 ਕੇਸ ਦਰਜ, 84,300 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ 15 ਜੂਨ। ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਲੋਂ ਟਰੇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਅਲਾਅਮ ਚੋਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਲ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ (ਆਰ.ਪੀ.ਐੱਫ.) ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੰਡਲ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨਾਟਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, 1 ਜਨਵਰੀ 2026 ਤੋਂ 31 ਮਈ 2026 ਤੱਕ ਰੇਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 630 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਕੁੱਲ 84,300 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਨ ਟਰੇਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ

ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਪਠਾਨਕੋਟ-ਡਲਹੋਜ਼ੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਹਾਦਸਾ, ਕਾਰ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਖੱਡ 'ਚ ਡਿੱਗੇ

ਪਠਾਨਕੋਟ 15 ਜੂਨ। ਪਠਾਨਕੋਟ-ਡਲਹੋਜ਼ੀ ਕੌਮੀ ਰਾਜਮਾਰਗ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਿਬਲਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਮੋੜ 'ਤੇ ਕਾਰ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਡਿਐਨਕ ਟੱਕਰ 'ਚ 2 ਅੱਗ ਤੋਂ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਦਸਾ ਇੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਸੀ ਕਿ ਟੱਕਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਵਾਹਨ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਡੁੱਬੀ ਖੱਡ 'ਚ ਜਾ ਡਿੱਗੇ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੇ ਹੀ 108 ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਦੇ ਈ. ਐੱਮ. ਟੀ. ਸੇਵੀ ਪਤੇ ਅਤੇ ਪਾਇਲਟ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਜੋੜੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮੋਟੀ,

ਪਠਾਨਕੋਟ-ਡਲਹੋਜ਼ੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਹਾਦਸਾ, ਕਾਰ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਖੱਡ 'ਚ ਡਿੱਗੇ।

ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਤੋੜਿਆ ਦਮ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਬਟਾਲਾ 15 ਜੂਨ। ਬਾਣਾ ਕਿਲਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਅਕਰਪੁਰਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬੀਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕੁਝ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਤ ਦੁਖਦਾਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਾਣਾ ਕਿਲਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਐੱਸ. ਐੱਚ. ਓ. ਪੁੰਜਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਦਮਦਰ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਮੌਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਮਨੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੁੱਧਵਾਰ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 11 ਵਜੇ ਅਲੀਵਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਅਕਰਪੁਰਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਰੋਕ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬੇਗਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ

ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ 144, ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਜਾਰੀ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਪਟਿਆਲਾ 15 ਜੂਨ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਨੁਪਮਾ ਜੋਸ਼ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਧੀ 2023 ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਸੋਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਕਮ 6 ਜੂਨ 2026 ਤੋਂ 5 ਅਗਸਤ 2026 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਨੁਪਮਾ ਜੋਸ਼ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਚੌਥੀ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਖਾਵੇ/ਗਿਰਾਏ ਤੇ ਰੋਲੀਆਂ ਕਰਨ, ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ, ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ, ਪੰਜ ਜਾਂ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੁਕਮ 5 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਚੌਥੀ ਅੰਦਰ (ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ) ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਖਾਵੇ

ਲਈ ਚੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦੀ ਛੱਟੀਆਂ ਨਹਿਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ ਛੱਟੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨਹਾਉਣ ਅਤੇ ਤੈਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਖਾਵੇ ਦੇ ਆਦਮੀ ਇੱਕੱਠੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਕਮ 6 ਜੂਨ 2026 ਤੋਂ 5 ਅਗਸਤ 2026 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਖਾਵੇ/ਗਿਰਾਏ ਤੇ ਰੋਲੀਆਂ ਕਰਨ, ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ, ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ, ਪੰਜ ਜਾਂ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੁਕਮ 5 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਚੌਥੀ ਅੰਦਰ (ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ) ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਖਾਵੇ

ਇੱਕ ਘਰ 'ਚ ਲੱਗੀ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ, ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ

ਜਲੰਧਰ 15 ਜੂਨ। ਬਸਤੀ ਦਾਨਿਸ਼ਮੇਦਾ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਨਿਊ ਗੋਲੀ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਲਰ 'ਚ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਨੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਵਾਲਪੇਪਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਾਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਾਇਰ ਵਿਭਾਗ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੁਦ ਵੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਵਾਇਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਘਟਨਾ 'ਚ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ।

ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ : ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਟੈਂਕੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਵਿਅਕਤੀ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਦੇਹਾ 15 ਜੂਨ। ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਸੁਖਨਾ ਅਬਲੂ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਗਈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਭੁੰਟੀਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਦੀ ਟੈਂਕੀ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਕੋਟਬਾਈ ਦੀਪਿਕਾ ਕੰਬੋਜ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਟੈਂਕੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਪੈਟਰੋਲ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਦੀਪਿਕਾ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦ ਟੈਂਕੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ

ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸਬੰਧੀ ਜਤਿਦਰ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ
 ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ-ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ, ਸਦਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਿਠਵੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਅਤੇ ਐਡੀਟਰ ਨੇ ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਏ-144 ਇੰਡਿਅਨ ਏਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੈਕਟਰ ਏ-4, ਟ੍ਰੇਨਿਕਾ ਸਿਟੀ ਲੋਨੀ ਗਾਇਆਬਾਦ ਤੋਂ ਡੁੱਬਕਾ 'ਚ 5, ਬਾਹਾਰ ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਰਫ ਮਾਰਗ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110002 ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।
 Edited/Printed/Published and Owned by Gurcharan Singh Babbar 5, Bahadur Shah Zafar Marg New Delhi 110002. Printed at Quami Patrika Printing Press A-4 Tronica City Loni Ghaziabad
 Ph. : 011-41 509689 011-23 31 5814
 Mob. : 99713 59517 93122 62300
 E-mail address: qpatrika@gmail.com
 R.N.I. No. 39272/81
 Legal Advisors:
 Advocate A.M.S. Sajid Advocate Dr. A.P. Singh Advocate Manish Sharma Advocate Pooja Bhaskar Sharma

ਕਲਾਨਰ ਗ੍ਰੇਨਡ ਹਮਲੇ ਦੀ ਗੁੱਬੀ 6 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਸੁਲਝੀ, ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਆਇਆ ਅੜਿੱਕੇ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, 15 ਜੂਨ। ਐਸਐਸਪੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਦਿੱਤਿਆ ਨੇ ਪੋਸ਼ ਕਾਲਵਰਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਕਾਉਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੰਗ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕਲਾਨਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਗ੍ਰੇਨਡ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 6 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਫੀਆ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਐਸਐਸਪੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਹਮਲੇ

ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰੇਨਡ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਿੰਕਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾਨਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 2:30 ਵਜੇ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਕਈ

ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ਿਆਂ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਟਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ ਵਾਪਰੀ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਐਸਐਸਪੀ ਅਦਿੱਤਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਤ ਮਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖੁਲਾਸਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ 15 ਜੂਨ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਕਾਰਨ ਮਤੇ ਰੜਕੰਪ 'ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਮਿਲਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰਾਮ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿੱਟਿਸ ਲੇਇਆਂ ਮਿਲਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰਾਜ ਕਮਲੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਨਿੱਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੋਕਾ ਬਿਠਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸੋਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਗੈਰ ਜਾਂ ਚੋਕੇਟ ਸਰਗਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਲਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰਾਜ ਕਮਲੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁੱਲ 10 ਐਫ ਐਫ ਐਫ. ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਤਫ਼ੀਲ 'ਤੇ ਇਸ ਸਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਗਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿੱਜੀ, ਪਿਛੇਕਾਰ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਘਰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕੌਸ਼ਿਲਾਂ ਸਦਕਾ ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਬਾਣਾ ਜਮਾਲਪੁਰ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋਈਆਂ 3 ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ।

ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਐਮ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀ ਭਰੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ

ਹੈ। ਬੰਬ ਧਮਕੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਾਫ਼ੀ ਦੂਰ ਤੱਕ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿੰਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਹਿਦ ਸੀ, ਪਰ

NAME CHANGE
I, PRITI DAS D/O DALIP KUMAR residing at D-293 JY COLONY KHYALA, DELHI-110018. I have changed my name to PRITY DASS for all future purposes.

NAME CHANGE
I, BHASKARA VIJAY KUMAR residing at H-NO-8-2256, PADMANABHANAGAR, VENKATAPURAM, NEAR RAMALAYAM, VISAKHAPATNAM, ANDHRA PRADESH-530029. I have changed my name to BHASKAR VIJAY KUMAR for all future purposes. Affidavit dated 16/07/2025 before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, SWETA RAI BHUTIA Wife of No. 5458488P Rank-NK Name-TSHER-ING BHUTIA Presently residing at VILL-DURPIN GUMBA, PO-KALIMPONG, DISTT-KALIMPONG, WEST BENGAL-734301. I have changed my name from SWETA RAI BHUTIA to SWETA RAI for all future purposes. vide Affidavit dated 16/07/2025 before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, ASHISH KUMAR S/O KHA-GEN CHANDRA SINHA R/O House No. 67, Alipur Road, Near Kasturi Ram College, Kureni, North West Delhi, Delhi - 110040, declare that name of my wife and my minor Daughter has been wrongly written as PINKI SINHA and ANUGYA SINHA in my minor Daughter name-ANUGYA aged 16 year in her 10th Class Educational Documents. The actual name of my wife and my minor daughter are PINKI KUMARI and ANUGYA, which may be amended accordingly.

NAME CHANGE
I, DEEPAK KUMAR VERMA S/O PARTAP SINGH residing at H.No.16, Tara Nagar Main Karkora Road, Karkora, South West Delhi, Delhi-110078 have changed the name of my minor daughter SHREYA ALIAS SHREYA VERMA aged 13 years, and she shall hereafter be known as SHREYA VERMA.

NAME CHANGE
I, SANSARE AMRUT NARAYAN father of No.4580889H Rank-Hav Name Sansare Ravindra Amrut residing at V.II. Deolali Pravara, Tehsil- Rahuri, District.Ahilyanagar, Maharashtra - 413716 have changed my name from Sansare Amrut Narayan to Amrut Narayan Sansare vide affidavit dated 15/07/2025 executed before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, SUSHMA D/O Shambhu Prasad Dharamana W/O Vinod Kumar R/O B-6 Police Colony Mandir Marg New Delhi 110001. I have changed my name to Sushma Badola for all future purposes.

NAME CHANGE
I, NO-17007475L Rank-NK Name-JITENDRA GANGWAR S/O LATE NIRANJAN LAL GANGWAR R/O WARD NO-11, MOHALLA GYASPUR, NEAR BANGALI BABA MANDIR, BILASPUR, PILLIBHIT, UTTAR PRADESH-262201. I have changed my name from DAKSH GANGWAR to YASH GANGWAR for all future purposes vide Affidavit Dated 05/09/2023 before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, JUGAL KISHOR S/O Lila Dhar R/O H.No-196 S/F, Kh.No-619-21, Chattr Pur, South Delhi, Delhi-110074 have changed the name of my minor daughter namely Krishna Devi aged 16 years and she shall hereafter be known as Priya.

NAME CHANGE
I, ANITA BANSAL W/O PAWAN BANSAL residing at B-504, MAYUR-DHWAJ APARTMENT, I.P. EXTN. EAST DELHI-110092 have changed my name to ANITA RANI BANSAL for all future purpose.

NAME CHANGE
I, SWARAN KAUR Sawhney W/O Prith Pal Singh R/O 10C80 SFS Flats Green View Apartment Mayapuri Road Hari Nagar West Delhi-110064 Have Changed My Name to Swaran Kaur for all purpose.

NAME CHANGE
I, NO-17007475L Rank-NK Name-JITENDRA GANGWAR S/O LATE NIRANJAN LAL GANGWAR R/O WARD NO-11, MOHALLA GYASPUR, NEAR BANGALI BABA MANDIR, BILASPUR, PILLIBHIT, UTTAR PRADESH-262201. I have changed my name from DAKSH GANGWAR to YASH GANGWAR for all future purposes vide Affidavit Dated 05/09/2023 before Notary Public, Delhi.

PUBLIC NOTICE
It is for general information that I, Rahul Vishwakarma S/o H.P. Vishwakarma R/O J-4, Ground Floor Sandhi Market, Mir Dard Road, Mitto Road, Indraprastha, Central Delhi, Delhi-110002 declare that name of mine has been wrongly written as Rahul Kumar Vishwakarma in my minor daughter namely Anika Vishwakarma aged 5 years in his School Records. The actual name of mine is Rahul Vishwakarma.

NAME CHANGE
I, JYOTI PAL W/O Sunil Kumar R/O WZ-125, Village Begumpur, North West Delhi - 110086. declare that name of mine has been wrongly written as Jyoti in my minor Daughter Yashika aged 14 years in her school cords and birth certificate no. MCDOLR09368299. The actual my name is Jyoti Pal.

PUBLIC NOTICE
It is for general information that I, INDU CHAUHAN W/O NARENDER SINGH CHAUHAN R/O N-129/11, T-HUTS, KHILONA BAGH DIST NORTH WEST DELHI-110009 declare that name of mine has been wrongly written as INDU KANWAR in my minor son namely HARSH VARDHAN SINGH CHAUHAN aged 13 years in his school record and birth certificate No. MCDOLR-0110-004425168. The actual name of mine is CHANDER VEER which may be amended accordingly.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARAM MORA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, POMURSAN, DISTT-HATHRAS, U.P.-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit dated 30/09/2023 before Notary Public, Delhi.

PUBLIC NOTICE
It is for general information that I, CHANDER VEER S/O RAMJI LAL R/O Q-157 Vikas Vihar Uttam Nagar West Delhi Delhi-110059 declare that name of mine has been wrongly written as CHANDER PAL in my minor daughter namely KIRTI aged 15 years in her birth certificate No.MCDOLR-0110-004425168. The actual name of mine is CHANDER VEER which may be amended accordingly.

NAME CHANGE
I, ANITA BANSAL W/O PAWAN BANSAL residing at B-504, MAYUR-DHWAJ APARTMENT, I.P. EXTN. EAST DELHI-110092 have changed my name to ANITA RANI BANSAL for all future purpose.

PUBLIC NOTICE
It is for general information that I, INDU CHAUHAN W/O NARENDER SINGH CHAUHAN R/O N-129/11, T-HUTS, KHILONA BAGH DIST NORTH WEST DELHI-110009 declare that name of mine has been wrongly written as INDU KANWAR in my minor son namely HARSH VARDHAN SINGH CHAUHAN aged 13 years in his school record and birth certificate No. MCDOLR-0110-004425168. The actual name of mine is CHANDER VEER which may be amended accordingly.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARAM MORA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, POMURSAN, DISTT-HATHRAS, U.P.-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit dated 30/09/2023 before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, SUVITA RANA(d/o.Shri Omvir Singh) wife of Vikram Singh Rana was Suvita Rani before Marriage. After marriage I am also known as Suvita Rana and as such in my daughter's educational certificate my name (as her mother) is endorsed as Suvita Rana. Thus I affirm and confirm that Suvita Rani (my maiden name) and Suvita Rana (my name having sur-name of my husband Vikram Singh Rana) is the same person.

NAME CHANGE
I, HASINA BEGAM KHAN W/O SALIM IQBAL, KHAN R/O TAJURU R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-ARAWALI COLONY NH, MEWAT, HARYANA-122107.HAVE CHANGED MY NAME TO HASINA BEGAM FOR ALL PURPOSE.

NAME CHANGE
I, SUDAMA SHARMA S/O DEVI RAM SHARMA, R/O A-3/106 - 107, Sector-16 Rohini, Rohini Sector 15, North West Delhi, Delhi - 110089, have changed the name of my minor son namely Yash Sharma aged 15 years and he shall hereafter be known as Ayush Sharma.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

PUBLIC NOTICE
It is for general information that I, NIDHI AGGARWAL YADAV D/O VIRENDER KUMAR AGGARWAL, and Ex. Wife of AMIT YADAV, R/O H.No E-12, Hauz Khas, South West Delhi-110016, declare that I got divorce from my Ex. Husband AMIT YADAV vide Court Decree HMA No. 603/2019 dated 30 - 04-2019, further I have changed my name and shall hereafter be known as NIDHI AGGARWAL. I also have changed the name of my minor Son, namely AAYAN YADAV, aged 16 years and my minor daughter namely ARSHIYA YADAV, aged 13 years and they shall hereafter be known as AAYAN AGGARWAL and ARSHIYA AGGARWAL respectively, which may be amended accordingly.

NAME CHANGE
I, TAJINDER KAUR W/O Jaspreet Singh Baweja R/O 52/43 Ramjas Road Karol Bagh Delhi -110005 Have Changed My Name To Tajinder Kaur Baweja For All Purpose.

NAME CHANGE
I, SANJAY KUMAR CHOUDHARY S/O LATE SH. LAXMAN CHAUDHARY Permanent R/O Parsauni Khirvdhar, Silamathi, Bihar-843325 and Presently Residing at Plot No. B-20, Second Floor, Dass Garden, Bapola Vihar, Najafgarh, New Delhi-110043, declare that name of mine has been wrongly written as SANJAY CHOUDHARY in my minor daughter namely SHIWANGI CHOUDHARY aged 17 years in her 10th class Marksheet. The actual name of mine is SANJAY KUMAR CHOUDHARY, which may be amended accordingly.

NAME CHANGE
I, VIJAY KUMAR S/O UDAY SINGH residing at FLAT NO-G-3/8, NEAR DDA WATER TANK, SECTOR-4, ROHINI, DELHI-110085 have changed my name to VINOD KUMAR KUSHWAHA for all future purpose.

NAME CHANGE
I, SANTOSH KUMAR S/O VISHVA NATH PRASAD residing at PLOT NO-58859, FLAT NO-B-2, STREET CHANDER SINGH GARDEN, PATIALA, DELHI-110059 have changed my name to SANTOSH KUMAR GUPTA for all future purposes.

NAME CHANGE
I, ANITA BANSAL W/O PAWAN BANSAL residing at B-504, MAYUR-DHWAJ APARTMENT, I.P. EXTN. EAST DELHI-110092 have changed my name to ANITA RANI BANSAL for all future purpose.

PUBLIC NOTICE
Information is given to general public at large that our client M/s Aspire Buildwell through pr. Mr. Karan Dudgeja S/o Mr. Satish Kumar Dudgeja is the owner of Freehold Residential Plot area measuring 309.49 sq. mtrs., out of Khata No. 195, Khadra No. 233K (87 sq. mtrs.), & Khadra No. 236 (222.5 sq. mtrs.), & Plot area measuring 108.69 sq. mtrs., out of Khadra No. 232K. Situated at Village - Jalpura, Pargana & Tehsil Dadri, Distt. Gautam Budh Nagar, U.P. Vide Sale Deed dated 03/05/2023 duly registered in the office of SR Dadri, as Doc No. 15786, Book No. 01, Vol No. 23442, Page Nos. 287-308, it is stated that Mr. Rakesh Chandra Aggarwal & Mr. Rakesh Baranwal has purchased above said property as HUF but further they have sold invariably, now our client is declaring that any other person does not have any right over the said property, which is to be financed by ICICI Home Finance Co. Ltd. Branch: Vaishali, Ghaziabad, Uttar Pradesh-201010 (Contact at 09958871432)

NAME CHANGE
I, VIJAY KUMAR S/O UDAY SINGH residing at FLAT NO-G-3/8, NEAR DDA WATER TANK, SECTOR-4, ROHINI, DELHI-110085 have changed my name to VINOD KUMAR KUSHWAHA for all future purpose.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARAM MORA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, POMURSAN, DISTT-HATHRAS, U.P.-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit dated 30/09/2023 before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARAM MORA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, POMURSAN, DISTT-HATHRAS, U.P.-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit dated 30/09/2023 before Notary Public, Delhi.

NAME CHANGE
I, NEETAS DEVI Wife of No-3204848W Rank-HAV Name-DHARAM MORA SINGH R/O VILL-BISHUNDAS, POMURSAN, DISTT-HATHRAS, U.P.-204213 have changed my name from NEETAS DEVI to NITESH DEVI for all future purposes vide Affidavit dated 30/09/2023 before Notary Public, Delhi.

PUBLIC NOTICE
My client Narendar Kumar Chauhan S/o Poooran Singh R/O H.No.376, Chauhan Mohalla, Madanpur Khadar, Sarita Vihar, and disowned his son Harsh Chauhan and his wife Preeti Rani from his all movable-immovable properties due to their Vihar, Delhi-76, has severed all relations and disowned his disobedience. My client Shall not be responsible for their acts.

NAME CHANGE
I Sarve Preet Kaur Kochhar W/O Manpreet Singh Kochhar R/O 10C/80 SFS Flats Green View Apartment Mayapuri Road Hari Nagar West Delhi-110064 Have Change My Given Name Sarvepreet kaur and Surname Kochhar for all purpose.

PUBLIC NOTICE
Information is given to general public at large that our client M/s Aspire Buildwell through pr. Mr. Karan Dudgeja S/o Mr. Satish Kumar Dudgeja is the owner of Freehold Residential Plot area measuring 309.49 sq. mtrs., out of Khata No. 195, Khadra No. 233K (87 sq. mtrs.), & Khadra No. 236 (222.5 sq. mtrs.), & Plot area measuring 108.69 sq. mtrs., out of Khadra No. 232K. Situated at Village - Jalpura, Pargana & Tehsil Dadri, Distt. Gautam Budh Nagar, U.P. Vide Sale Deed dated 03/05/2023 duly registered in the office of SR Dadri, as Doc No. 15786, Book No. 01, Vol No. 23442, Page Nos. 287-308, it is stated that Mr. Rakesh Chandra Aggarwal & Mr. Rakesh Baranwal had purchased above said property as HUF but further they have sold invariably, now our client is declaring that any other person does not have any right over the said property, which is to be financed by ICICI Home Finance Co. Ltd. Branch: Vaishali, Ghaziabad, Uttar Pradesh-201010 (Contact at 09958871432)

PUBLIC NOTICE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

NAME CHANGE
I, S VANI THA W/O Name-1483828N Rank-HAV/MT Name-RAMESH P R/O VILL-SODRAMPUTTU, PO-SODRAMPUTTU, TEH-POLLUR, DIST-TRIVANMAMALAI, TAMIL NADU-623215, have changed my name from S VANI THA to VANITHA R for all future purposes vide Affidavit dated 15/07/2025 before Notary Public, Kuppara.

ਗੁਰੇਜ਼ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਕਿਸ਼ਨਗੰਗਾ ਨਦੀ 'ਚ ਫਸੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਬਚਾਇਆ

ਸਰੀਨਗਰ 15 ਜੂਨ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਥਾਂਦੀਪੜਾ ਦੇ ਗੁਰੇਜ਼ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਕਾਰਨ ਕਿਸ਼ਨਗੰਗਾ ਨਦੀ 'ਚ ਫਸੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੌਕਲਾਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਘਾਟੀ ਦੇ ਚਕਵਾਲੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨ ਫਸ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਈ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਫਸ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਸ਼ਨਗੰਗਾ ਨਦੀ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਸ 'ਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਵਗਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨੀਲਾ ਨਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ 'ਚ ਜਾਰੀ ਬਿਠਾਨਕ ਗਰਮੀ ਵਿਚਾਲੇ, ਕੋਟਵਾਲ ਰੋਡ (ਐਲਓਐਸ) ਕੋਲ ਸਥਿਤ ਗੁਰੇਜ਼ ਘਾਟੀ 'ਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੈਲਾਨੀ ਤਪਦੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕਠਿਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਲੋਕ ਨਦੀ 'ਚ ਫਸ ਗਏ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੱਢੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਦਦ ਸਮੇਤ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੱਢੇ ਗਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਅਸੀਂ ਨਦੀ 'ਚ ਫਸ ਗਏ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਫੌਜ ਦੇ ਜਵਾਨ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ।" ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਕਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

NAME CHANGE
I hitherto known as JAGANATH KAPUR alias JAYANTI KAPUR W/O RAJ KUMAR KAPUR, R/O Near Dhingra Park, House No. 26, Road No. 83, F-4 Block, Sultantpuri, New Delhi- 86, has severed all his relations & connections from his son Rajesh Kumar & disowned his from her all movable and immovable properties. My client shall not be responsible for his any acts. Shyam Sharma (Adv)

PUBLIC NOTICE
My client Gokul Chaudhary S/O Prabhru Ram and his Wife Maya, H.No-83, 84, F-4 Block, Sultantpuri, New Delhi- 86, has severed all his relations & connections from his son Rajesh Kumar & disowned his from her all movable and immovable properties. My client shall not be responsible for his any acts. Shyam Sharma (Adv)

ਪਦਮਨਾਥਸਵਾਮੀ ਮੰਦਰ, ਕੇਰਲਾ-

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਐਸ ਪੀ

ਨੌਟਬੰਦੀ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਨਾਲ ਕਾਲੇ ਪੰਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਨੇ ਕੁਝੇਰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਚੁੱਪ ਚੁੱਪੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਟ ਨਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਅਰਥਾਤ ਪਰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਕਿਸੇ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਆਡਿਟ ਦੇ ਖਪ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਉੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਧਨਾਚ ਦੇ ਨੋਟ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਾਲਮੁਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਿਆ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਮੀਰ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਮੀਰ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ

ਰੀਰਿਆਂ, ਮੋਤੀਆਂ, ਪੁਖਰਾਜ, ਨੀਲਮ, ਮਾਣਕ, ਪੰਨੇ ਆਦਿ ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾਤਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁਰਤੀਆਂ, ਚੋਨਾ, ਸਿੱਕੇ, ਮੁਕਟ ਅਤੇ ਹਾਰ ਆਦਿ ਹੁਸ ਹੁਸ ਕੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਈ ਕਰੋੜ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਤਾਂ ਰੋਮਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਇੱਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਂਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਮਾਲ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੌ ਗੁਣਾ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜੇ 8 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 5 ਤਹਿਖਾਨੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ।

2. ਤਿਰੂਮਲਾ ਤਿਰੂਪਤੀ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਮੰਦਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼- ਇਹ ਮੰਦਰ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਨੇ 300 ਈਸਵੀ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀ ਗੋਲਕ ਤੋਂ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਕਰੀਬ 1700 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 650 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਂਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਦਰ ਤਿਰੂਮਲਾ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਇਥੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਉਂਦੇ (50000 ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ) ਹਨ। ਇਥੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮੁੰਡਨ ਕਰਵਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਾਲ ਵੇਚ ਕੇ ਹੀ ਮੰਦਰ ਦੀ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਮੁਰਤੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ 10 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁਸ਼ਾਦ ਦੇ ਲੱਭ ਵੇਚ ਕੇ ਹਰ ਸਾਲ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮ ਦੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 296 ਕਿਯਮੀ ਦੂਰ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਮੰਦਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਚੀਨ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਲਾਨਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਪੰਡਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ

ਇਹ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵ ਦੇ 12 ਜਯੋਤੀ ਲਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ ਤੇ ਚੰਦਰ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਗਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਇਹ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 1951 ਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2012 ਵਿੱਚ ਸੂਰਤ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਦੋ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਥੇ 36 ਕਿੱਲੋ ਸੋਨਾ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਕਰੀਬ 125 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ।

6. ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਥੇ ਦਾ ਲੰਗਰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਹੈ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਸਲਾਨਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ 85-90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ।

7. ਜਗਨਨਾਥ ਪੂਰੀ, ਉੜੀਸਾ- ਇਹ ਮੰਦਰ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਪੂਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਗੰਗਾ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅਨੰਤਵਰਮਨ ਦੇਵ ਨੇ 12ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਧਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 18 ਵਾਰ ਲੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁੰਬ ਅਤੇ ਮੀਨਾਰ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਮੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਕਰੀਬ 15 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਗੁੰਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਨਾਲ

ਮੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਸਮਰਾਟ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਇਸ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਸ਼ਤਾਨਾਬੂਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਮਹਾਰਾ ਮਹਾਰਾਣੀ ਅਹੱਲਿਆ ਬਾਈ ਹੋਲਕਰ ਨੇ 1780 ਈਥ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

10. ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅੰਮਾ ਮੰਦਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ - ਇਹ ਮੰਦਰ ਮਦੁਰਾਈ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਮਦੁਰਾਈ ਨੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਦਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਹੈ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਮਦੁਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਰਿਅੰਤ ਮੁਦਲੀਅਰ ਨੇ 1569 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਥੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 15000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਦੋ ਸੁਨਹਿਰੇ ਵਿਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 33000 ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੁਰਤੀਆਂ ਖੁਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੱਤ ਅਜੂਬ ਚੁਣਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ 30 ਸਮਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ, ਮਜ਼ਬੂਰਾਂ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ਹਾਦੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣਾਥ ਮੰਦਰ, ਗੁਜਰਾਤ

ਹਾਏ ਬਾਪੂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ....

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ
‘ਵਿਗਿਆਨ’ ਤਿਗਤਿਆਂ ਦਾ ਡੰਡਾ ਪੀਰ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਗਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਨੂੰ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਸੁਪਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਜਾਂਦਾ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੁਪਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਲਈਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅੰਦਰ ਡੰਡੇ ਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੀ ਨੀਕ ਅੱਜ ਦਾ ਬੱਚੇ ਬੜਾ ਸੋਸਟਿਵ ਹੈ ਉਸ ਉੱਪਰ ਹਰਕੇ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ 1972 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੰਦਰਾਲਾ ਚੌਡੜਾ ਵਿਖੇ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਤਕੜੇ ਲਾਠੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਦੋ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸਕੂਲੋਂ ਕੱਢ ਟੱਪ ਕੇ ਫਿਰਨੀ ਦੇ ਨੌੜਲੇ ਖੂਹ ਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਥੋਂ ਦੀ ਨੱਘ ਠਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁੱਝ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਨਿੱਕੜੀ ਇਕ ਤੂਤ ਦੀ ਛੋਟੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਬਸ ਫੇਰ ਤਾਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ

ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਰੋਟੀ ਤੇ ਦੁੱਧ ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਖਰਚ 20 ਤੋਂ 25 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੀ ਮਿਲਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚ ਚਲਾਉਂਦੇ, ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਫਿਲਮ ਭੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ।
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ‘ਚ ‘ਗਾਜਦੂਤ’ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਮਿਲੀਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ ਸਕੂਟਰ ਜਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਪੈਪ ਦੇ ਪੇਪਰ ਸਵੇਰੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿੱਚ ਨਾ ਆਈ। ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਬੀਬੇਬ ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਦੇ ਪੇਪਰ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਏ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੇਪਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਾ ਬਸ ਸਮਾਂ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੇ ਬਸ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤੇ ਆਪ ਪੇਪਰ ਦਿਵਾਉਣ ਆਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਜ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪੇ ਪੇਪਰ ਦਿਵਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭਾਵੇਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਏਨੀ ਜ਼ੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੰਗ ਲੈਂਦਾ।
ਐਮਬੇਬੇਬ ‘ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੋਨੇਡਾ ‘ਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕੰਮ ਕਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਟੇਰਾਂ ‘ਤੇ ਸਮਾਨ ਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇਲੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਤ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਉਧਰ ਦਾ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਹੁਣ ਦੇ ਪਾੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਵਾਬ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਅਧਿਆਪਕ ਪ੍ਰਤੀ ਵਤੀਰਾ ਏਨਾ ਕਿਉਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ?
ਅੱਜ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਮਾਪੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ, ਮੋਬਾਈਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਤਿਕਾਰ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਲੱਪ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸਜ਼ਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਸ ਦੇ ਕਰੂਰ ਤੇ ਕਿੱਤੂ ਪੁੱਤੂ ਜਾਂ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਅੱਜ ਦਾ ਬੱਚਾ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਵਕਤ ਸਿਰ ਪੇਟ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ

ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਂਸਰ (ਸੈਲ) ਦਾ ਗੈਰ-ਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੰਟਰੋਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਣ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੇਟ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦਾ ਹੋਇਆ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਾਹਰੀ ਪਰਤਾਂ ‘ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।
ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਨਾ ਕਰੋ ਅਣਦੇਖੀ
ਪੇਟ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲੱਛਣ ਜਲਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਸਦੇ ਲੱਛਣ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਲਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਟ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਤੇ ਚੈਕਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਅਕਸਰ ਬਦਰਜਮੀ ਦੀ ਸ਼ਮੱਸਿਆ ਰਹਿਣਾ।
ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ।
ਭੁੱਖ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ।
ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਮਲ ਨਿਕਲਣਾ।
ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਲਟੀ ਹੋਣਾ।
ਵਜਨ ਦਾ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਜਾਂਦਾ।
ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ (ਅਨੀਮੀਆ) ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣਾ।
ਮਰਜ਼ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਇਲਾਜ- ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗੈਸਟ੍ਰੋਐਂਟੋਲੋਜੀ ਮਾਹਿਰ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਤੇ ਐਂਡੋਸਕੋਪੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੇਟ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਐਂਡੋਸਕੋਪਿਕ ਵਿਧੀ (ਈ. ਐਮ. ਆਰਥ ਜਾਂ ਐਮ ਡੀ.) ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਂਡੋਸਕੋਪਿਕ ਅਲਟਰਾਸਾਊਂਡ (ਈ. ਯੂ. ਐਸ) ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਂਡੋਸਕੋਪਿਕ ਸਰਜਨ ਪੇਟ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਗੁਜ਼ਰ ਭਾਗ ਨੂੰ

ਰੋਡੀਏਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਰਵਾਇਤੀ ਐਂਡੋਸਕੋਪੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਸਰਜਨ ਰੋਗੀ ਦੇ ਪੇਟ ਦੀ ਸਿਰਫ ਸਭ ਤੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤ (ਲਾਈਨਿੰਗ) ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਈ. ਯੂ. ਐਸ ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਈਥ ਐਸ ਯੂਥ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਲਟਰਾਸਾਊਂਡ ਅਤੇ ਐਂਡੋਸਕੋਪੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ। ਰੋਗੀ ਦੀ ਡਾਈਗਨੋਸਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਰੋਗੀ ਦਾ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗੈਸਟ੍ਰਿਕ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਹੈ।
ਪੇਟ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਬਾਰੇ ਜਲਦੀ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਗੀ ਇਲਾਜ ਦੇ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ਅਭਵਾਸ ਸਟੇਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਧੀਆ ਐਂਡੋਸਕੋਪਿਕ ਅਲਟਰਾਸਾਊਂਡ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਪੇਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਮੋਟ ਦਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਜਲਦੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਇਸਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰੋਬੋਟ- ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨੋਖੇ ਰੋਬੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਛੀ, ਤਿਤਲੀਆਂ, ਪੰਗੋਲਿਨ ਅਤੇ ਮੱਛੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਇਹਨਾਂ ਰੋਬੋਟ ਦੇ ਕਈ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਤੈਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਗੋਲਿਨ ਅਜਿਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਡ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਸਮੁੰਦਰ ‘ਤੇ ਤੈਰਨ ਵਾਲੀ ਪਿਆਰੀ ਜਿਹੀ ਜੈਲ ਫਿਸ਼ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਿਤਲੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਹ ਤਿਤਲੀਆਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਨਚਾਹੀ

ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਡਾਣ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਰੋਬੋਟ ਨੂੰ ਕਿਮਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੋਬੋਟ ਜੈਲੀ ਫਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬੈਟਰੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਉਡ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਰੋਬੋਟ/ਤਿਤਲੀਆਂ ਉਡਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਿਗਨਲ ਭੇਜ ਕੇ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਨੀਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤਿਤਲੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਬੋਟ ਪੰਗੋਲਿਨ, ਉਡਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਟਕਰਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਰੁਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਡਣ ਵਾਲੇ ਰੋਬੋਟ ਦਾ ਟਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਿਆਨ ਭਗਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ

ਅਰਜਨ ਸੁਨਤ ਸੁਦਾਸਨ ਕੇ ਦਾਨ ਦੇਣ, ਮੌਰ ਕੇ ਬਿਦਾਰਥੇ ਕੇ ਬਾਕ ਸਾਰ ਅਰਜਨ।

ਅਰਜਨ ਨਾ ਜਾਨਸੇ ਜਾਇ, ਕੇਤੋ ਹੈ ਬਿਬਾਹ ਤੋਰੇ

ਅੰਸੈ ਰੂਪ ਧਾਰਿ ਆਇ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ।

ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਰਮ ਤੇ ਸੰਕਟ ਉੱਪਰ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਚਿੰਤਾ ਰਿਹਾ ਉੱਪਰ ਅਵਤਾਰਾਂ, ਗੁਰੂਆਂ/ ਸੰਤਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਤਪਤ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਉਬਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਜ਼ਬਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਅਹੁਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜੋਕੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬਲਿਦਾਨ ਦਿੱਤਾ।

ਮੁੱਢਲਾ ਜੀਵਨ:- ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਭਾਨੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਘਰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1563 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪ 11 ਸਾਲ ਰਹੇ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਆਪ ਚੱਕ ਗੁਰੂ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲ ਆ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਨਾਮੀ ਲੱਗਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮੇਂ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, "ਦੇਹਤਾ ਬਾਣੀ ਦਾ ਬੋਧ" ਬਾਬਾ ਮੋਹਨ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁੱਝਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਈਠਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਗੋਚੀ ਮਿਲੀ। ਮਹਾਂਦੇਵ ਨੂੰ ਗੁਰ ਪਤਨੀ ਕਰਮਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਲ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਿਅਰਥ। ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਪੱਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਫੁੱਲਕ ਨੂੰ ਕੋਟਾ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਲਾ ਹੱਥ ਨਾਲ ਫੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਰਗੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਵੱਲੋਂ

ਲਿਖੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਲੁਕਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਦੋਂ ਬਾਲ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ੀਤਲਾ ਦਾ ਪਰਕੋਪ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਬਚਨ ਫੁਰਮਾਏ:

ਡਰੋ ਨਾ ਉਹ ਬਾਲਕ ਕੇ ਰਖਵਾਰ ਭਾਪਣਿ

ਆਸ ਕਰੋ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਜਿਸ ਤੇ ਨਹਿ ਔਰ

ਬੜੇ ਦੁਖ ਦਾਹਿਤ ॥

ਸੁਨ ਦੋਤਿ ਪੀਰ ਨਹੀਂ ਕਰਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਇਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਰਹੁ ਆਸ।

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਇਨਕੋ ਨਿਤ ਸਹਾਏ ਜਿਨ ਨਾਮ ਜਪੋ ਸੁਭ ਕਸਟ ਜਾਏ।

ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਹਾਲ ਪੁੱਛਣ ਆਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,

ਦੀਨਨ ਸਾਥ ਹੋਇ ਸਹਾਇ।

ਦਿਗ ਲਏ ਆਪ ਕਰ ਦੇ ਬਚਾਇ।

ਪੁਭ ਹੋਵਹਿ ਸਹਾਇ ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁ ਦੇ ਹੈ ਬਚਾਇ।

ਜਦ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨਿਰੋਏ ਹੋਏ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਉਚਾਰਿਆ

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਨੇ ਕਰ ਸੁ ਨੈਨ ਪੁਕਾਸ਼

ਰੁਠਾ ਕੀਨਿਸ ਗਾਥਿ ਦੇ ਲਖਿ ਪੂਰੀ ਮਮਾਸ।

ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਖੂਬ ਹੋਇਆ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸੰਕਲਨ:- ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਅਸਮੱਜ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖੇ ਸਲੋਕ ਵੀ ਇੱਕਤਰ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 976, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 62 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 907 ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 679 ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 2216 ਸਲੋਕ ਜੋੜ ਕੇ 16 ਹੋਰ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਬੀਰ, ਰਵਿਦਾਸ, ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ, ਫਰੀਦ, ਜੋਦੇਵ, ਸੂਰਦਾਸ ਅਤੇ ਭਗਤ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਦੀ ਬਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ।

(2) ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਨੀਂਹ:- ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 22 ਕਿ. ਮੀਟਰ ਦੂਰ ਇੱਕ ਤਲਾਬ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ

ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਰੱਖਿਆ। 1539 ਈ. ਨੂੰ ਜਲਪਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ, ਇਥੇ ਹੀ ਗੰਗਰਾਜ ਨਾਂ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਬਚਨ ਫੁਰਮਾਏ

ਕੀਨੋ ਦਾਨਾ ॥

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 1601 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ। ਸੰਨ 1604 ਈ. ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ, ਜਿਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬੀੜ ਨੂੰ ਸਜੇ ਹੋਏ ਤਖਤ 'ਤੇ ਟਿਕਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ,

ਵਾਕ ਸੀ;

ਵਿਚਿ ਕਰਤਾ ਖਲੋਆ, ਵਾਲ ਨਾ ਵਿਗਾ ਹੋਆ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਕਠਿਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਪੁਜਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਬਤਰਾਹੀ ਬਣਾਇਆ। ਮੁਗਲ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਦੀ ਮੌਤ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1605 ਈ. ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੋਗ ਮਗਰੋਂ

ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਕਰਿ ਇਨਸਾਨ। ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੇ

ਵਿਚਿ ਕਰਤਾ ਖਲੋਆ, ਵਾਲ ਨਾ ਵਿਗਾ ਹੋਆ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਕਠਿਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਪੁਜਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਬਤਰਾਹੀ ਬਣਾਇਆ। ਮੁਗਲ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਦੀ ਮੌਤ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1605 ਈ. ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੋਗ ਮਗਰੋਂ

ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਕਰਿ ਇਨਸਾਨ। ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੇ

ਵਿਚਿ ਕਰਤਾ ਖਲੋਆ, ਵਾਲ ਨਾ ਵਿਗਾ ਹੋਆ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਕਠਿਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਪੁਜਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਬਲਿਦਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਬਤਰਾਹੀ ਬਣਾਇਆ। ਮੁਗਲ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਦੀ ਮੌਤ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1605 ਈ. ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੋਗ ਮਗਰੋਂ

ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਕਰਿ ਇਨਸਾਨ। ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੇ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਗਗੀਰ (ਸਲੀਮ) 24.10.1605 ਨੂੰ ਗੋਚੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਉਹ ਅਕਬਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦਾਰ ਹਿਰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਤੋਂ ਬੇਦੋਸ਼ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਉਦਾਹਰੇ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਹੈ:-

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਮੁਲ ਕਾਰਣ

ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (1563-1606 ਈ.) ਦੇ ਇਕ ਸਮਕਾਲੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ, ਮੁਹਸਿਨ ਫਾਨੀ (1615-1670 ਈ.) ਦੇ ਤਵਾਰੀਖੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ "ਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਨਾ ਵਸਦੇ ਹੋਣ।" (ਦੁਬਿਸਤਾਨੇ ਮੁਜ਼ਾਬਿਹ ਮਿਤੀ 1645 ਈ., ਪੰਨਾ 333)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਪਰਤਾਪ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਇਉਂ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਪਾਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰ ਈਰਖਾ ਤੇ ਦਵੈਦ ਦਾ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰਗੋਚੀ ਦੀ ਖੁੰਝਾਈ ਦਾ ਅਰਮਾਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ ਦੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨਿਰਣੇ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕਲਪਾ ਤੇ ਤੜਫਾ ਰਿਹਾ ਸੀ:

ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪੱਗ ਭਿਜਵਾਈ। ਇਕ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੂੰ ਇਕ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਆਈ। ਮਰਨੇ ਦੀ ਪੱਗ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਥੱਧੀ ਗੁਰਿਆਈ ਪੱਗ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਥੱਧੀ। (ਛਿੱਬਰ, ਬੋਸਾਵਲੀਨਾਮਾ, ਮਿਤੀ 1769 ਈ.)

ਉਹ ਮਸੰਦਾਂ, ਗੁਰੂ ਦੇਖੀਆਂ ਤੇ ਸਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੰਢ ਤੁਪ ਕਰਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗੋਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਮੁਮਕਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਰਿਕਤਾਂ ਵੀ ਛੇੜ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਜਲਾਲ-ਉਦ-ਦੀਨ ਅਕਬਰ (1556-1605 ਈ.) ਦੇ ਇਕ ਉੱਘੇ ਵਜ਼ੀਰ, ਰਾਜਾ ਬੀਰਬਲ ਦੀ ਈਰਖਾ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਦਾ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਅਸਰ ਤੇ ਰਸੂਖ ਹੀ ਸੀ। ਡਾ. ਸ਼ਮਿੱਥ ਅਨੁਸਾਰ "ਅਕਬਰ ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤ ਤੇ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਪਦੇ ਸਨ।"

(ਅਕਬਰ, ਮਿਤੀ 1923, ਪੰਨਾ 171)

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬੀਰਬਲ ਨੇ ਸੰਨ 1586 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਯੁਭਵਜੀਆਂ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਫੌਰੀ ਹੁਕਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣੀ ਮੁਹਾਰ ਅਚਾਨਕ ਉਹ ਮੌਜ਼ਨੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਉਤੇ ਮੰਡਲਾ ਰਿਹਾ ਉਹ ਹੱਲਾ ਵੀ ਟੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। (ਮੈਕਾਲਿਫ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜ਼ਨ, ਮਿਤੀ 1909 ਈ., ਪੰਨਾ 15-17)

ਉਹੀ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਜਦੋਂ ਸੰਨ 1600 ਦੇ ਲਾਗੇ ਚਾਗੇ ਖੁਦ ਪੰਜਾਬ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇਖੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਮੇਜ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਤ ਲਈ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਜਿਹੀ ਧਰਮ-ਪੁਸਤਕ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ

ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਨਿੰਦਾ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ ਸੰਚਿਤ ਹਨ ਪਰ ਅਕਬਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ (ਗੁਰੂ) ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਕੋਲਿਤ ਸ਼ਬਦ ਬਾਉਂ-ਬਾਉਂ ਸੁਣੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਵੱਜੋਂ 51 ਮੋਹਰਾਂ ਭੇਟਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(ਗੁਪਤਾ-ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਦਾ ਸਿੱਖਜ, ਮਿਤੀ 1984, ਪੰ. 143-144)

ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਨਿੰਦਾ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ ਸੰਚਿਤ ਹਨ ਪਰ ਅਕਬਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ (ਗੁਰੂ) ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਕੋਲਿਤ ਸ਼ਬਦ ਬਾਉਂ-ਬਾਉਂ ਸੁਣੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਵੱਜੋਂ 51 ਮੋਹਰਾਂ ਭੇਟਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਭਰਪ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਦੇਵੇ: ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 15 ਜੂਨ -ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਖੇ-
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਓਨ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਪੌਲੀਸੀ) ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਿੰਗ ਇੰਡੀਆ) ਅੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਮ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੇ ਆ ਰਹੇ ਮਸਲੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੱਕ ਕੀਤੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਪਾਸੋਂ ਪਹਾੜੀ ਸੂਬਿਆਂ, ਉੱਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ 90:10 ਫੰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ (ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਸਟੇਟਸ) ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਰੱਖੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਰਜ਼ ਅਸਧਾਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਵਿਕਸਤ

ਭਾਰਤ-2047' ਦੇ ਕੌਮੀ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਰਜ਼ ਵਿਲੱਖਣ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਖ ਪੱਕ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ 553 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸਾਂਝੀ ਸਰਹੱਦ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਸੈਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਅੱਤਵਾਦ, ਭਰੋਸੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰਿਏਨ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਫ. ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ

ਆਏ ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੱਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 2,300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ

12,905 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। 'ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਸਿਊਚਰ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਮਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਮੱਧਮ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਕਸਬੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਵਿਰਧੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ੋਮ ਦੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਿਹਰਤ ਕਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗੁਆਂਢੀ

ਮੁਲਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਚਾਲ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਯਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਈਬ੍ਰੈਟ ਵਿਲੇਜ-99 (ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪਿੰਡ-2) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 107 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਕਸਬੇ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਲੋਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਰਜ਼ ਬਹੁਪੱਖੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਾਡੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਰਜ਼ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਸੈਕਟ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਗਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਚੁਕਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਬੋਹੱਦ ਮੱਦਭਾਗਾ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਮਈ, 2025 ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਲ ਦੀ 10ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਲ ਦੀ 10ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੌਕੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 'ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਰੂਰੀ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗੁਆਂਢੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਬਣਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

2047' ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ' ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਕੌਮੀ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਪੱਕ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹਿਮਤ, ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਧਰਤੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਮੈਨੂੰ 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ' ਲਈ ਸਾਡਾ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਸ਼ਨ ਪੱਕ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ 2047 ਤੱਕ 'ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ' ਦੇ ਸਫਰ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਕੌਮੀ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਾਨਵ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜੋ ਹਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ, ਕੌਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਹੱਲ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਹੁਨਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਫਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇ। 'ਹਰਕ ਪਰਿਵਾਰ' ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿਹਤ

ਸੰਦੀਪ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਮਾਤਾ ਕੁਸ਼ਲਿਆ 'ਚ ਬਤੌਰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਪਟਿਆਲਾ, 15 ਜੂਨ -ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਖੇ-
 ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸੰਦੀਪ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਕੁਸ਼ਲਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਤੋਂ ਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਦੀਪ ਗਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਮਾਤਾ ਕੁਸ਼ਲਿਆ ਵਿਖੇ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਵਾਂਗੀ ਅਤੇ ਡੋਡੇਰੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ

ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਹੁਦਾ

ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਦਫਤਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਮਾਤਾ ਕੁਸ਼ਲਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਸਟਾਫ, ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਯੂਨੀਅਨਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸੁਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਹਿਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਅੱਤ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਚਹੁੰਮੁਖੀ ਵਿਕਾਸ : ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਕੁਮਾਰ

ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, 15 ਜੂਨ -ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਖੇ-
 ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਚੌਥੇ ਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਹਫ਼ਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਅਹਿਰਾਣਾ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਮੌਕੇ ਕੀਤਾ। ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ-ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਰੋਡ ਤੋਂ ਸੱਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਿੰਡ ਖਿਆਲਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਅਹਿਰਾਣਾ ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਅਹਿਮ ਸੜਕ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 34.83 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੜਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਸੜਕ ਦੇ

ਚੌਥੇ ਵਾਲ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ, ਗਲੀਆਂ, ਨਾਲੀਆਂ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁੱਜਦੇ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਥੇ ਵਾਲ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪੁੱਜੇਕਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚੌਥੇ ਵਾਲ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ, ਗਲੀਆਂ, ਨਾਲੀਆਂ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁੱਜੇਕਟ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਥੇ ਵਾਲ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪੁੱਜੇਕਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

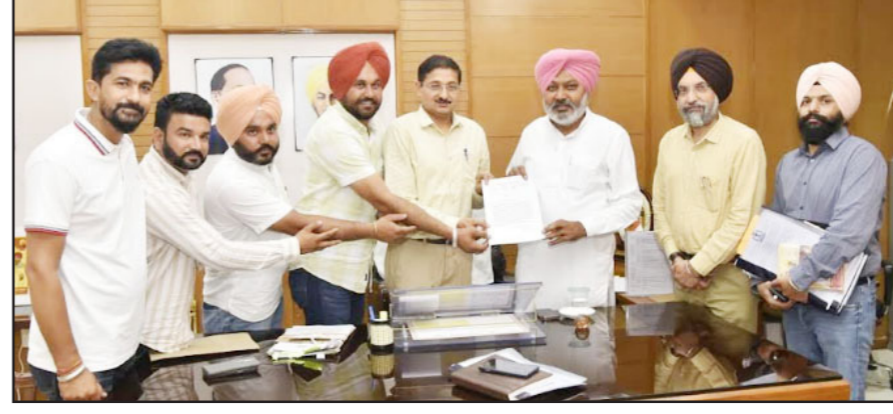
ਪਦਮਜੀਤ ਮਹਿਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੇਅਰ ਚੁਣੇ; ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਰੂਪ ਗਿੱਲ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ

ਬਠਿੰਡਾ, 15 ਜੂਨ -ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਖੇ-
 ਪੰਜਾਬ ਟ੍ਰੇਕਟ ਐਂਡ ਸੇਸੀਟੀਜ਼ (ਪੀ.ਸੀ. ਟ੍ਰੇ.) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ ਦੇ 28 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਪਦਮਜੀਤ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੇਅਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਡ 46 ਤੋਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣ ਨਿਰਵਿਰੋਧ ਜਿੱਤੀ। 50 ਮੈਂਬਰੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਤੋਂ ਪੱਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪਦਮਜੀਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਬਣੇ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ 'ਆਪ' ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਕੌਲਰ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਮੇਅਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ 'ਆਪ' ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਜਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੌਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 'ਆਪ' ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਮੇਅਰ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਗਿੱਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁੰਡੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਵਿਧਾਇਕ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ੀ

ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਆਪ' ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਰਵਿੰਦ ਕੋਸ਼ਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਇੰਚਾਰਜ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸਦੀਆ ਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਚੋਣ ਨੂੰ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰਪ੍ਰਦੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਦੀ ਸੰਸ, ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੌਲਰ ਬਣੀ ਹੈ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮੋਹਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਵਾਰਡ 5 ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਕੌਲਰ, 70 ਸਾਲਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਮ ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਟਿਆਲਾ, 15 ਜੂਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ -ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਖੇ- ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਸਹਾਰਾ ਟਰਸਟ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੌਥੇ ਜੰਮਨ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਕੱਲਰ ਭੋਲੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸਲਾਨਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਬਣੀ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 650 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ 450 ਸਾਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ, ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਆਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਧਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਅਲੌਕਿਕ ਦੀਵਾਨ ਵੀ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣੀ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਮਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਪਾਵਨ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜੀਵਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣਾ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਆਖ਼ਰੀ ਚਮ ਤੱਕ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਪੀ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਇਆ ਬਣੇ।

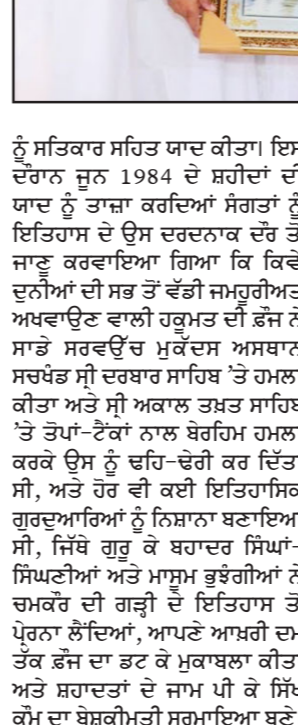
ਫੈਸਲੀਟੇਟਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਵਰੇਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਆਸ਼ਾ

ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਅਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ, ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ, ਸੇਵਾ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਕਰਵਾਈ ਤੇਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼: ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ

ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਉਦੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੈਟਰਨਰੀ ਵਾਰਮਾਸਿਟ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲਛੌਣੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਚੰਦਰਦੇਵ ਬੋਰਜਗਰ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਮਲੋਟ ਅਤੇ ਲਲਿਤਾ, ਆਦਰਸ਼ ਸੁਲਲ ਟੀਚਿੰਗ ਐਂਡ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਲੀਮ ਮੁਹੰਮਦ, ਅਮਰਜੀਤ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਮਰਦੀਪ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਟੋਲਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਇਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਸਮਲ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਆਸ਼ਾ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਅਰਜ ਬਾਲਾ ਅਤੇ ਸੁਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸਮੇਂ ਮੁੱਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਪਿੰਡ ਕਲਰਭੈਣੀ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ 650 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਸਲਾਗਾ ਯੋਗ ਕਦਮ: ਗੜਗੱਜ

ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਬੀ ਸੋਹਣਜੀਤ ਕੌਰ 1995 ਤੋਂ ਪਿੱਛ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਨਵੰਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਇਲਾਕੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਬੀਬੀ ਸੋਹਣਜੀਤ ਕੌਰ ਘਲਨਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਸ਼ੀਲਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਾਉਣ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬਿਧਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਹਿਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੋਕ ਲੱਭਣ ਲਈ ਹੋਂਦੀ ਰਹਿ ਰਹੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਜੋ ਉਪਗ੍ਰਹ

ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉਸ ਦਰਦਨਾਕ ਦੌਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਰਵਉੱਚ ਮੁਕੱਦਸ ਅਸਥਾਨ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਤੋਪਾਂ-ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਬੋਰਿੰਗ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਢਹਿ-ਢਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲ ਭੁਭੰਗੀਆਂ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣਾ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਆਖ਼ਰੀ ਚਮ ਤੱਕ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਪੀ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਇਆ ਬਣੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ

ਗ੍ਰਹਿਣ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿੰਗਾਰ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਜਿਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤਕ ਲਗਾਯੋਗ ਹਰੇਕ ਔਰਤ 'ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨਾਈਆਂ ਸਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੁਸਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਗਾਰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਗਹਿਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਪਿਆਰ-ਮੁਹੱਬਤ ਅਤੇ ਸੁਖ-ਸੁਖੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵੇਨ-ਸੁਵੇਨੇ ਸੋਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਬਣਾਵਟੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਗਹਿਣੇ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੱਛੇ 'ਚ ਲਗਾਯੋਗ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਨੇ ਜਾਂਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਤੀਲੀ : ਮੁਟਿਆਰ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਤੀਲੀ ਬਹੁਤ ਚਾਅ ਨਾਲ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਤੀਲੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਰੀਕ ਮੋਖ-ਨੁਮਾ ਗਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਨਗਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਲੋਹਾ : ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁੰਦਰ ਗਹਿਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਦੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੀਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵੇਖਦਾ ਆਈ ਦੇ ਮੇਰਾ ਲੋਹਾ ਗੁਆਚ..

ਲੋਹਾ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਗਾ ਜੜ੍ਹਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਨਗੇ ਨੇ ਘੇਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤੀਲੀ ਅਤੇ ਲੋਹਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧੇਰੇ ਸੁੰਦਰ ਕੱਟ ਹੋ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਤਾਹੀਰਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਤੀਲੀ ਲੋਹਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭਾਰੀ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸੋਚ ਕੇ ਕਰੀ..

ਮੱਛਲੀ : ਮੱਛਲੀ ਨੱਕ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਨੱਥ : ਇਹ ਵਿੱਠੂ ਨੱਥ ਦੀ ਗਲੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਗੁਲਾਈ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਾ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਕਾ, ਬੁਲਾਕ, ਮੇਖ, ਬੇਸਰਾ ਅਤੇ ਨੁਕਰਾ ਆਦਿ ਨੱਥ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਈ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨੱਥ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਵੰਨਗੀਆਂ

ਵਾਲਾਂ 'ਚ ਗੁੰਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣੇ

ਸੱਕੀ ਫੁੱਲ : ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਗਾਰਨ ਲਈ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਸੱਕੀ ਤੇ ਫੁੱਲ ਸਜਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਿਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਔਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੱਗੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਸੱਕੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਸਿਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸਿਗਾਰ ਪੱਟੀ : ਸਿਗਾਰ ਪੱਟੀ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਕੋਨਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਡੁੱਬਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਟਕਦੀ ਰਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

ਟਿੱਕਾ : ਟਿੱਕਾ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮੱਧ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਕਲਿੱਧ : ਇਹ ਸਿਰ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਚੀਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮੇਲੇ ਹੋਏ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਝੁੰਮਰ ਸੁਈ : ਇਹ ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਟੇਥਾ ਚੀਰ ਕੱਢ ਕੇ ਖੱਬੇ ਡਰਵਾਂਡੇ ਦੇ ਔਨ ਉੱਪਰ ਆ ਟਿਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਖਾੜੀ, ਨੂੰਨੀਆਂ, ਦਾਉਰੀ, ਛੱਬ, ਚੌਕ, ਬੈਦ ਅਤੇ ਬੋਠਲਾ ਆਦਿ ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗਹਿਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਗਲੇ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ

ਤੱਗਾ, ਹਮੇਲ, ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਬੁਖਤੀਆਂ : ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਗੇ ਨੂੰ ਮੋਲ ਕੇ ਇਸ 'ਚ ਜੇਕਰ ਪੱਤ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਗਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਤੁਪਦੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹਮੇਲ। ਜੇਕਰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੁਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿਕੜੇ ਤਈਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨਾਮ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਸੋਕਣ ਮੋਹਰਾ : ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਸਰੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਕਣ ਮੋਹਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਜੁਗਨੀ : ਜੁਗਨੀ ਵੀ ਗਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਹਿਣਾ ਸੀ। ਜੁਗਨੀ ਹਾਰ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਕਣ ਮੋਹਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਚਾਲੀ : ਜੁਗਨੀ ਦੀ ਗਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਹਿਣਾ ਸੀ। ਜੁਗਨੀ ਹਾਰ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਕਣ ਮੋਹਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰੋਕਤ ਗਹਿਣਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੰਗੀ, ਚੌਕੀ, ਹੱਸ, ਰਾਈਗਾਰ, ਤਈਰ, ਮੱਠੀ, ਹੌਲਦਿਲੀ, ਜੁਟਾਲਾ, ਲੋਕਣ, ਪੱਥਰ, ਸਿਖ-ਤਈਰ, ਗੁਲੂਬੇਦ, ਤਈਰ, ਮਾਲਾ, ਨੌਰਤਨਾ ਸੋਂਦ ਆਦਿ ਗਹਿਣੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਸਨ। ਕਈ ਤਈਰਾਂ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮਾਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗਲੇ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ।

ਉਂਗਲਾਂ 'ਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣੇ

ਉਂਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਂਦਰੀ, ਛਪ, ਕਲੀਚੜੀ ਅਤੇ ਆਗਮੀ ਆਦਿ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਗਜਰੇ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੜੀ ਵਾਂਗ ਚਾਬੀ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਗਜਰੇ ਬੱਧ 'ਚ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਚਾਬੀ ਨਾਲ ਚੋਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵੀਣੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਹੁਬੰਦ, ਗੋਖੁੜ੍ਹ, ਪੁੱਚੀ, ਕੰਗਟ ਅਤੇ ਕਲੀਚੜੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗਹਿਣੇ ਸਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿੰਗਾਰ ਸਨ।

ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣੇ

ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਉਂਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪੰਜ ਛਪਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ-ਅੰਗਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੈਜੇਬਾਂ, ਪਟੜੀਆਂ, ਲੱਛੇ, ਝਾਂਜਰਾਂ, ਬਾਕਾਂ ਅਤੇ ਬਿਛੁਏ ਆਦਿ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣੇ ਸਨ।

ਸ਼ੁਕੀਨ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਮਰਦ ਕੈਨਾ, ਸੋਨੇ ਦਾ ਕਫ਼ਾ, ਸੋਨੇ ਦੀ ਜੰਗੀਰੀ, ਨੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਲੇ ਆਦਿ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ। ਬੱਚੇ ਸਗਲੇ ਪੈਂਟੇ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਸੋਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਕ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਟੋਨ-ਮੈਟਲ, ਤਾਬਾ, ਲੋਹਾ, ਪਿੱਤਲ, ਅਤੇ ਏਡੀ (ਅਮੀਕਨ ਡਾਇਮੰਡ) ਆਦਿ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਨਾ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਮੰਗ ਘਟ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਵਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਨਸਲਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੱਗੇ ਨੌਂ ਉੱਪ ਨਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਨਗਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਕਲਕੱਤਾ, ਮੁੰਬਈ, ਮਦਰਾਸ ਆਦਿ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਪੱਛਮੀ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅੰਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧੇਰੇ ਤੀਬਰ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਅਰਥਾਤ ਪੱਛਮੀ ਰਿਹਾਇਸ਼-ਬਹਿਲੀ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਨਣ, ਸਾਹਿਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੰਜਾਬ ਤਕ ਵੀ ਪੁੱਜਾ। ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਖੇਤਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਮਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ ਆਦਿ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਸਨ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ

ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ-ਪੀਣ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਮਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ ਆਦਿ ਜੋ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਸਨ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਤੱਤ

ਖਾਣ-ਪੀਣ

ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ, ਦਹੀਂ, ਲੱਸੀ, ਮੱਖਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ, ਪੀਸਾ, ਬਰਫਰ ਅਤੇ ਗਾਈਨੋਸਿਡ ਫੂਡ ਹੋਟੈਲਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕ ਵਸਤਾਂ ਹੋਣਾਲਾ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸੀ ਉਹ ਕਿੱਧਰੇ ਗੁਆਚਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਹੋਇਆ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਅਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿੱਧ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚਧਾਰਾ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਫਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪਰਿਵਾਰ: ਵਟਾਜਾਰਾ ਬੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਗੌਰਵਵੱਲੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੈਂਡੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਵਿਗਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਆਗਿਆਈ, ਗੈਰ-ਆਗਿਆਈ ਤੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਤੱਤਾਂ, ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤਾਂ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਵਸੋਂ ਵਿੱਚ ਚਲ ਕੇ ਇਸ ਮੂਲ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਨਸਲੀ ਸੰਗਰ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਇੱਕ ਬਹੁਗਿਣਾ ਮਿਸ਼ਾ ਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਈ. ਸੇਰੇਬਰੀਅਕੋਵ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਖੁੱਪੀ ਵੇਤਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰਪੂਰੀ ਰਾਸ਼ਨਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧੇਰੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਬਸਤੀ-ਵਾਦ ਹੋਣ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਖੁੱਪੀ-ਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ-ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤੇਜਿਤ ਕੀਤਾ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਗਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਛੁਕ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਲੱਖਾਂ ਗੁਲਾਮ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਸਕਣ। ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਗਰ, ਜਿਹੜੇ ਰੰਗ ਜਾਂ ਖੂਨ ਕਰਕੇ ਭੰਡਾ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਪਰ ਸੁਗਧ, ਰਾਏ ਸਦਾਰਤ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹੋਣ। ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸੁੱਚੀ ਤਰਪੂਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸਾਡੇ ਵਿਹਾਰ-ਸਲੀਕੇ, ਸਾਡੇ ਨਿੱਖੇ

ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਸਾਡੀ ਨਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਜਾਤ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਝੰਜੋਰਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰੋਂ ਕਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਦੋਸੀ ਅੰਗਰੇਜ਼' ਬਣ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰੂਪਾਤਰਨ ਦਾ ਇਹ ਅਮਲ ਇੰਨਾ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਹਿਰਾਵੇ, ਬੋਲੀ, ਸਾਹਿਤ, ਜੀਵਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚਾਰਕ ਪੈਟਰਨ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ।

ਪਹਿਰਾਵਾ

ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਬੈਟੀ-ਕੁਤਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ ਹੁਣ ਲਗਪਗ ਲੋਪ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ 95% ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਪੈਂਟ-ਸਰਟ ਪਹਿਨਣਾ ਮਸੱਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੀਨ ਤੇ ਟੀ. ਸ਼ਰਟ ਨੂੰ ਹੀ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਅਤੇ ਡੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਅੰਧ-ਪ੍ਰੇਰ ਨਕਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਉੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੁਆਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਭਾਸ਼ਾ

ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਨੇ ਸਾਡੀ ਖ਼ਾਲਸ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਖ਼ਾਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗੁਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੋਲੀ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਖ਼ਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਹੀ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੀ ਇੱਕ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਲੋਪ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕਤਾ ਗੁਆ ਲਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ

ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਪੱਛਮੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਆਪਣੀ ਭੌਤਿਕ ਰੂਪ ਰੇਖਾ, ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਕਾਰਨ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਡੂੰਘਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਸਾ ਰੱਖਦੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੋਂਦ ਹੈ। ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਤਰੀਖੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਨਵੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਰਗੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਲੜਕੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਨਵੀਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਚੇਰੇ ਸਿੱਧੇ ਪੈ ਪੁਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਕਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕਦੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ' ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਦਗੀ ਅਤੇ ਦਿਲਾ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾ ਵਿਸਾਰੀਏ।

ਸਮੁੱਚੀ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਲੋਕਧਾਰਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਨੇ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਾਚ ਰਿੱਧ, ਭੰਗਰਾ, ਸੰਮੀ ਆਦਿ ਹੀ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਟੱਪਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੀ ਥਾਂ ਆਰਕੈਸਟਰਾ, ਡੀਜੀ ਆਦਿ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਤੋਂ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਵਿਛੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜਕ ਗਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ

ਸਮਾਜਕ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਏ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਚਾਰ, ਤਾਇਆ, ਮਾਮਾ, ਫੁੱਢਰ, ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ 'ਔਲਾ' ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੋਮ-ਫੁੱਡ ਬਣ ਗਏ ਜਾਂ ਸੋਮ-ਪਾ' ਚਾਚੀ, ਤਾਈ, ਮਾਮੀ, ਡੂਆ ਵੀ ਆਈ ਬਣ ਗਈਆਂ ਤੇ ਗੁਰੂ (ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ) ਸਰ (ਜੋ ਨਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ) ਮੈਡਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ। ਇਹ ਅਤੇ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਭਾਣੇ-ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕਤਾ ਗੁਆ ਲਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ

ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਖੇਤੀ-ਕੁਤਾ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ ਹੁਣ ਲਗਪਗ ਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਨਛੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਪਰ ਨਛੇ ਇਸ ਦੇ ਘੱਟ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਧੇਰੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਤਾ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਦਾ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਢੰਗ ਦਾ

ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਨਅਤੀ ਦੌਰ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਸਣ ਲੱਗੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਤੀ ਕਾਮੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘਟਣ ਲੱਗੀ। ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਮੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਲੱਗੀ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨਵੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਮੱਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਆਖੜਾਂ ਬਣੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਲੋਪ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਮਸ਼ੀਨੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਵਧੇਰੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਵਟ ਤੇ ਜਟਿਲਤਾ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਲੁਹਾਰ, ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਹਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਟੈਕਸਟਾਈਲ, ਟਿਊਬਵੈਲ ਆ ਗਏ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗਏ। ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਘੋਲ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਵਧੇਰੇ ਸਵੈ-ਕੇਂਦਰਤ ਸਵਾਰਥੀ ਅਤੇ ਮੋਹ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਵਸੋਂ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੁਝ ਗੁਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਨਿਰੋਲ ਹਾਕਮ ਤੇ ਮਹਿਕਮ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿਰ ਸਥਾਈ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਮ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੀਕਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣਾ

ਵਿੱਕੀ ਮਿੱਠੂਖੇੜਾ ਕਤਲਕਾਂਡ 'ਚ ਗੁਰਗਾਨੀ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ, ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 15 ਜੂਨ। ਯੁਥ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸੁਪ ਲਈ ਕੌਮ ਕਰਦੇ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਉਰਫ (ਵਿੱਕੀ ਮਿੱਠੂਖੇੜਾ) ਦੀ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮੋਹਾਲੀ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਿੰਦਰ ਗੁਰਗਾਨੀ ਖਿਲਾਫ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਗਾਨੀ ਦੇ 24 ਜੁਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਵੀ ਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਗੁਰਗਾਨੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਟਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਉਰਫ ਲੋਕਾਰੀ, ਸੱਜਣ ਉਰਫ ਭੋਲੂ ਅਤੇ ਅਨਿਲ ਲੱਠ ਤਿੰਨਾ ਸੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 'ਚ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਧਾਰਾ 25(54)(59) ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ 'ਚ 7-7 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 452 'ਚ 1-1 ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਈ-ਢਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ

ਕਾਰਨ ਗੈਰਜਸਟਰ ਕੌਲ ਚੋਧਰੀ, ਅਮਿਤ ਡਾਗਰ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂਪੀ ਰਾਣਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ

ਤਿੰਨਾ ਗੈਰਜਸਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿੱਕੀ ਮਿੱਠੂਖੇੜਾ ਦੇ ਕਤਲ 'ਚ ਸਿੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਅਰਮੀਨੀਆ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਗੈਰਵਾ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਪਛਿਆਲ ਜੋ ਕਿ ਬੰਬੀਰਾ ਗੋਗ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਸਿੱਧੂ ਮੁਸ਼ੈਵਾਲਾ ਦੇ ਮੋਨੋਜ਼ਰ ਸ਼ਗਨਪੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ

ਸਮੇਤ ਕਈਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 7 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ-70 ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਵਿੱਕੀ ਮਿੱਠੂਖੇੜਾ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੰਬੀਰਾ ਗੋਗ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਬੰਬੀਰਾ ਗੋਗ ਚਲਾ ਰਹੇ ਲੱਕੀ ਪਛਿਆਲ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਲੱਕੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿੱਕੀ ਮਿੱਠੂਖੇੜਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਹਾਲੀ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ 9 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਿਸਟਲ ਦੇ ਖਾਲੀ ਖੋਲ ਮਿਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਸਮੀਰ ਪਾਪਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ ਸੀ.ਟੀ.ਟੀ.ਵੀ ਕੈਮਿਰਿਆਂ ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਵੀ ਵੀ.ਆਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਫੁਟੇਜ ਵਿਚ 2 ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿੱਕੀ ਮਿੱਠੂ ਖੇੜਾ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਮੋਹਾਲੀ ਨੰਬਰ ਦੀ ਗੱਡੀ ਆਏ ਸਨ। ਉਧਰ ਫਰੈਂਸਿਕ ਮਾਰਗ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਖੁਨ ਦੇ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਤੇ ਵੱਜੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਸੋਧਣ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰੇਣੂ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫਾ

ਕੁਰਕੁਸ਼ੇਤਰ 15 ਜੂਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੁਰਕੁਸ਼ੇਤਰ 'ਚ ਨਰਸਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚਾਲੇ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰੇਣੂ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨਰਸਾਂ ਫਟਕਾਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਭਾਟੀਆ ਦੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ 62 ਸਾਲਾ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ 15 ਸਾਲਾ ਕੁੜੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਰਕੁਸ਼ੇਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਟਕਾਰ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ 'ਚ, ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਖੀ ਰਹੀ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅੰਤ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ 'ਚ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ।" ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਨਰਸਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜਾਪਾਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰਹਾਂਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 10-15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰਹਾਂਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵੋ।' ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।" ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁਰਕੁਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਬ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਰਸਿੰਗ ਸਟਾਫ ਨੇ ਭਾਟੀਆ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ 2 ਘੰਟੇ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਨਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮੁੱਖਤੀ ਸੀ ਪਰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਨਰਸਿੰਗ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਰਸਿੰਗ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ।" ਕੁਰਕੁਸ਼ੇਤਰ ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ, 31 ਮਈ ਨੂੰ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਕਿ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਐਲਾਨਿੰਗੀ ਹਸਪਤਾਲ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਧੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ 'ਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ 31 ਮਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੇ ਧੀ ਦੇ ਵਾਰਡ 'ਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਨੇਪਾਲ 'ਚ ਐਂਟਰੀ ਬੈਨ! ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਾਲੇਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ

ਵੱਖ ਭੈਸਕ 15 ਜੂਨ। ਨੇਪਾਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਦਰਮਾਦ 'ਤੇ ਅਸਬਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਆਰੰਟੀਨ ਜਾਂਚਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਖੇਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੁਆਰੰਟੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਨਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮੈਕਸੀਮਮ ਰੋਜ਼ੀਡਿਊ ਲਿਮਿਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਭਗ 15.8 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਅੰਬ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਸਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭੋਜਨ ਦੀ ਦਰਮਾਦ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਜਨਕਪੁਰਪਾਮ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਗਾਏ ਗਏ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਫਲ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਫਲ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਵਪਾਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਪੁਰਬੋ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੇਪਾਲੀ ਅੰਬ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸਿਰਫ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਯਾਤ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮੇਂਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲਗਭਗ 50 ਟਨ ਅੰਬ ਸਪਤਰੀ, ਸਿਰਾਹਾ, ਮਹੰਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਜਨਕਪੁਰਪਾਮ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਥਾਨਕ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕੱਲਾ ਸਾਰੀ ਮੇਂਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿਕਾਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਚੁਕਾਉਣੀਆਂ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੋਲੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 200 ਤੋਂ 300 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਰਜਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ।

ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਗੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਕਤਲ! ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕੀਤੇ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖੁਲਾਸੇ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਖੇਨਾ/ਦੇਹਰਾ 15 ਜੂਨ। ਖੇਨਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਕ ਵਹਿਸੀ ਦਰਿਦੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ 14 ਸਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਰਕਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫ਼ਾਰ ਉਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ ਨੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਪੁਲਸ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ 69 ਸਾਲ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹਵਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਐੱਸ.ਪੀ. (ਡੀ) ਪਵਨਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪੌਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 6 ਮਈ 2026 ਨੂੰ ਦੇਹਰਾ ਨੌੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇਕ 14 ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਖੇਨਾ ਡਾ. ਦਰਦ ਆਰਠਵਾਲੀਆ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐੱਸ.ਪੀ.

ਦਿਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਡਾ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐੱਸ.ਪੀ. (ਆਈ) ਭਰਤ ਭੁਸ਼ਣ ਸਿੰਗਲਾ, ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਪਾਇਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜਾਂਚ

ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿਚ 69 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹਿਲਾ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਐੱਸ.ਪੀ. (ਡੀ) ਨੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਨਾ ਪੁਲਸ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ

ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੁਰਕਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਜ਼ੁਮਾ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿਚ 69 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹਿਲਾ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਐੱਸ.ਪੀ. (ਡੀ) ਨੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਨਾ ਪੁਲਸ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖ਼ਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਪੁਲਸ ਸਿੱਕਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਈ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਗਰਮੀ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਪਈ ਆਸਥਾ ! ਜੂਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ 3 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਮਾਤਾ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਜੰਮੂ 10 ਜੂਨ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਰਿਆਸੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਟੜਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਤ੍ਰਿਕੁਟਾ ਪਹਾੜੀਆਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਗੁਫ਼ਾ ਮੰਦਰ 'ਚ ਜੂਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਟੜਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਮਾਤਾ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਜੂਨ ਨੂੰ 37,100 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਗੁਫ਼ਾ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ, 2 ਜੂਨ ਨੂੰ 40,200, ਤਿੰਨ ਜੂਨ ਨੂੰ 40,300, ਚਾਰ ਜੂਨ ਨੂੰ 40,000, 5 ਜੂਨ ਨੂੰ 42,500, 6 ਜੂਨ ਨੂੰ 47,500, 7 ਜੂਨ ਨੂੰ 48,300 ਅਤੇ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ 48,500 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕਾਉਂਟਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਈਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਉਂਟਰ ਜਲਦੀ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। 6 ਜੂਨ

7 ਵਜੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨਐਨਜੀਟ) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਾਈਨ 'ਚ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਬੋਰਡ ਇਕ ਦਿਨ 'ਚ 50,000 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਚੌਕੀ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਉਂਟਰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਿਆ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ, ਕਟੜਾ-ਸਾਂਝੀਓੜੀ ਹੇਲੀਕਾਪਟਰ ਸੇਵਾ, ਅਰਧਕਾਹੀ-ਭਵਨ ਬੈਟਰੀ ਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖਵੇਲੇ ਲਈ ਐਡਵਾਂਸ ਆਨਲਾਈਨ ਬੁਕਿੰਗ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੀੜ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸ਼ਾਈਨ ਬੋਰਡ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਗੁਫ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਬੋਸ ਕੈਪ, ਕਟੜਾ 'ਚ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਚੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਹੋਏ ਅੰਤਰਵੀ ਹਮਲੇ, ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ, ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਹੋਟਲ ਵਪਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕਟੜਾ 'ਚ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਕਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ

ਕੌਮੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਬਠਿੰਡਾ 15 ਜੂਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਧੀਮਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਅਧੀਨ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਰੁਲਜ਼, 2022 ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਠਿੰਡਾ ਅੰਦਰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਬੁਝਾ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਹੋਵੇ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿੱਠੀਲ 'ਐਕਸ' ਤੇ 'ਐਚ' ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੈਡੀਕਲ/ਕੈਮਿਸਟ/ਫਾਰਮਸੀ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਡਰੱਗਸ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਮੇਟਿਕਸ ਰੁਲਜ਼ 1945 ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿੱਠੀਲ ਐਕਸ ਅਤੇ ਐਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤੇ ਅੰਦਰ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣੇ ਯਕੀਨੀ

ਬਣਾਉਣਾ। ਹੁਕਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਟ੍ਰੈਡਿੰਗ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਤੌਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਹੁ-ਮੰਤਵੀ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਕੋਲ ਟਰੱਕ ਖੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਐਮ.ਐਸ.ਡੀ. ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਨਾਂ, ਬੱਸਾਂ, ਰਿਕਸ਼ੇ ਆਦਿ ਦਾ ਐਕਸੈੱਸਿਬਿਲਿਟੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਨੁਮਾਨ ਚੌਕ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਗੋਲਿਆਣਾ ਰੋਡ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਰੋਡ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵੱਡੇ ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸਵੇਰੇ 6 ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਚਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਮ.ਐਸ.ਡੀ. ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੰਪਾਉਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਰਿਕਸ਼ਾ, ਗੱਡੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣਗੇ।

ਉਲਾਈਵ ਗਰੀਨ ਰੰਗ (ਮਿਲਟਰੀ ਰੰਗ) ਦੀਆਂ

ਪਾਈਪ ਲਾਈਨਜ਼ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੱਠਾਂ ਦੇ ਨਰੋਈ ਸਿਹਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬਾਲਗ ਆਦਮੀ ਸਾਰੇ ਪਿੱਠਾਂ, ਰੇਲ ਪਟੜੀਆਂ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ, ਨਹਿਰਾਂ, ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁੱਚੇ ਟੂਟਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਠੀਕਰੀ ਪੌਰਾ ਰਾਖੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪੱਛਮ/ਬਿੰਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੱਚੀਆਂ ਖੂਹੀਆਂ ਪੁੱਟਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਨ ਸਿਹਤ ਮੰਡਲ, ਬਠਿੰਡਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੀਵਰੇਜ਼ ਬੋਰਡ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੱਚੀਆਂ ਖੂਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟੇਗਾ/ਪ੍ਰਾਪੇਗਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਹੁਦਦ ਅੰਦਰ ਜੋ ਟਰੇਕਟਰ-ਟਰਾਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬਰੇਡੀ/ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰੇਡੀ/ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕਰ ਕੀਤੇ ਇੰਪਰ-ਉੱਧਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੁਨਰ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁੱਚੇ/ਰਜਵਾਹੇ, ਆਇਲ